

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2021

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

Olgy Richterové

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(sněmovní tisk č. 911)

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony se mění takto:

V části první čl. I se v §22 doplňuje odstavec 8, který zní:

„(8) Krajský úřad dále v pseudonymizované podobě zveřejňuje a nejméně jedenkrát za 30 dní aktualizuje údaje o evidovaných dětech uvedených v § 19a odst. 1 a evidovaných žadatelích, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejňují se alespoň:

- a) evidenční označení dítěte uvedeného v § 19a odst. 1, jeho věk a pohlaví, dále evidenční označení jeho sourozenců, které je třeba umístit společně do stejné rodiny.
- b) evidenční označení žadatele, údaj o počtu a věku dětí, které může přijmout do náhradní rodinné péče, a údaj o formě náhradní rodinné péče.“

Dosavadní odstavce 8 až 10 se označují jako odstavce 9 až 11.

Platné znění dotčených ustanovení s vyznačením navrhovaných změn

§22

Vedení evidence pro zprostředkování osvojení a pěstounské péče krajským úřadem

(1) Krajský úřad vede pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče evidenci dětí uvedených v § 19a odst. 1 (dále jen „evidence dětí“) a evidenci žadatelů vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny (dále jen „evidence žadatelů“).

(2) Evidence dětí obsahuje

- a) kopii spisové dokumentace podle § 21 odst. 4;
- b) odborné posouzení podle § 27, je-li ho třeba s ohledem na
 1. věk dítěte,
 2. stanovisko odborného lékaře, nebo
 3. jiné vážné skutečnosti;
- c) vyjádření dítěte zajištěné krajským úřadem (§ 8 odst. 2);
- d) další doklady potřebné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče.

(3) Evidence žadatelů obsahuje

- a) kopii spisové dokumentace podle § 21 odst. 5,
- b) odborné posouzení podle § 27,
- c) další doklady potřebné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče.

(4) Pokud žadatel chce osvojit výlučně dítě z ciziny [§ 21 odst. 5 písm. g) bod 2], krajský úřad provede odborné posouzení podle § 27 a neprodleně zašle kopii údajů obsažených v evidenci žadatelů Úřadu k zařazení do evidence pro zprostředkování osvojení z ciziny.

(5) Krajský úřad řízení o zařazení žadatele do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče

a) přeruší, je-li proti žadateli nebo proti jeho manželovi, druhovi, dítěti nebo jiné osobě tvořící s žadatelem společnou domácnost b) vedeno trestní řízení pro trestný čin směřující proti životu, zdraví, svobodě, lidské důstojnosti, mravnímu vývoji nebo jmění dítěte, nebo pro jiný trestný čin, jehož spáchání může mít vliv na způsobilost žadatele k řádné výchově dítěte, a to až do vydání konečného rozhodnutí v tomto trestním řízení,

b) může přerušit, zjistí-li na straně žadatele důvody bránící jeho odbornému posouzení podle § 27, a to na nezbytně nutnou dobu.

(6) Krajský úřad rozhoduje o zařazení žadatele do evidence žadatelů neprodleně po odborném posouzení žadatele podle § 27. Pokud krajský úřad v průběhu řízení zjistí závažné důvody, pro které nelze žadatele zařadit do evidence žadatelů, může rozhodnout o zamítnutí žádosti i před provedením odborného posouzení žadatele v rozsahu stanoveném v § 27. V rozhodnutí o zařazení žadatele do evidence žadatelů krajský úřad stanoví žadateli povinnost hlásit krajskému úřadu

všechny změny rozhodné pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče do 15 dnů ode dne jejich vzniku.

(7) Krajský úřad oznámí, zda byl žadatel zařazen do evidence žadatelů,

a) obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností,

b) obecnímu úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu nebo pověřené osobě, s nimiž žadatel uzavřel dohodu o výkonu pěstounské péče, s výjimkou případu, kdy žadatel uzavřel dohodu s krajským úřadem, který rozhodl o zařazení žadatele do evidence žadatelů,

a to do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů.

(8) Krajský úřad dále v pseudonymizované podobě zveřejní a nejméně jedenkrát za 30 dní aktualizuje údaje o evidovaných dětech uvedených v § 19a odst. 1 a evidovaných žadatelích, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zveřejňují se alespoň

a) evidenční označení dítěte uvedeného v § 19a odst. 1, jeho věk a pohlaví, dále evidenční označení sourozenců, které je třeba umístit do stejné rodiny společně s ním,

b) evidenční označení žadatele, údaj o počtu a věku dětí, které je schopen přijmout do náhradní rodinné péče, údaj o formě náhradní rodinné péče.

(89) Jestliže krajský úřad nezprostředkuje osvojení

a) do 6 kalendářních měsíců ode dne zařazení dítěte do evidence dětí, nebo

b) do 3 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zařazení žadatele do evidence žadatelů, zpřístupní údaje z těchto evidencí Úřadu pro zprostředkování osvojení ve vztahu k cizině a současně zašle oznámení o těchto skutečnostech obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

(910) Krajský úřad postupuje

a) podle odstavce 8 písm. a) pouze tehdy, pokud je ze všech okolností zřejmé, že dítěti nelze zprostředkovat pěstounskou péči ani osvojení v České republice, nebo nelze předpokládat, že by v budoucnu mohla převzít dítě do péče osoba dítěti příbuzná nebo jemu blízká; tyto skutečnosti je krajský úřad povinen odůvodnit, nebo

b) podle odstavce 8 písm. b) pouze tehdy, pokud žadatel vyjádřil souhlas podle § 21 odst. 5 písm. g) bodu 1.

(1011) Krajský úřad může zjistit kdykoliv v době, kdy je dítě vedeno v evidenci dětí nebo žadatel zařazen do evidence žadatelů, zda nedošlo ke změně skutečností rozhodných pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče, zejména je oprávněn provést nové odborné posouzení dítěte nebo žadatele podle § 27.

Odůvodnění:

V praxi je velmi častou realitou, že proces zprostředkování NRP není pružný a mnozí pěstouni či osvojitelé čekají velmi dlouho na svěřeni dítěte a děti na vyhledání rodiny. Často se pak ukazuje, že právně volné dítě bylo několik měsíců v ústavu, a rodina, do níž bylo nakonec svěřeno, podobně dlouhou dobu čekala na dítě.

Jedním z důvodů průtahů ve vyhledávání vhodných rodin a dětí je nedostatečná transparentnost a chybějící veřejná kontrola nad počty dětí a vhodných náhradních rodičů a také tendence některých krajů šetřit si "svoje pěstouny", což ale nemá žádnou oporu v zákoně (viz § 24, odst. 2 téhož zákona).

Veřejný registr pěstounů a dětí, které potřebují NRP, přispěje k větší transparentnosti celého procesu a pomůže všem zúčastněným, včetně krajských úřadů samotných, se lépe orientovat; usnadní také tolik potřebnou spolupráci mezi kraji.

Příkladem dobré praxe je už dobře známý seznam pěstounů na přechodnou dobu, vedený Krajským úřadem Olomouckého kraje: jeho existence a pravidelné aktualizace zlepšují informovanost všech aktérů a není znám žádný případ, kdy by jeho existence způsobila nějakou škodu. Protože však jednotlivé krajské úřady nejsou nijak nuceny tento seznam aktualizovat, záleží pouze na jejich ochotě a dobré vůli; některé kraje tak využívání tohoto seznamu bojkotují. Zákonná povinnost zveřejňovat aktuální počty pěstounů i dětí, které potřebují NRP, je proto jednoznačně namístě.